

SCI-CONF.COM.UA

EURASIAN SCIENTIFIC CONGRESS

**ABSTRACTS OF V INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
MAY 17-19, 2020**

**BARCELONA
2020**

EURASIAN SCIENTIFIC CONGRESS

Abstracts of V International Scientific and Practical Conference

Barcelona, Spain

17-19 May 2020

Barcelona, Spain

2020

UDC 001.1

BBK 35

The 5th International scientific and practical conference “Eurasian scientific congress” (May 17-19, 2020) Barca Academy Publishing, Barcelona, Spain. 2020. 788 p.

ISBN 978-84-15927-31-0

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Eurasian scientific congress. Abstracts of the 5th International scientific and practical conference. Barca Academy Publishing. Barcelona, Spain. 2020. Pp. 21-27. URL: <http://sci-conf.com.ua>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Editorial board

Montserrat Martin-Baranera, Autonomous
University of Barcelona, Spain
Goran Kutnjak, University of Rijeka, Croatia
Janusz Lyko, Wroclaw University of Economics,
Poland
Peter Joehnk, Helmholtz - Zentrum Dresden,
Germany
Zhelio Hristozov, VUZF University, Bulgaria
Marta Somoza, University of Barcelona, Spain
Toma Sorin, University of Bucharest, Romania

Vladan Holcner, University of Defence, Czech
Republic
Miguel Navas-Fernandez, Natural Sciences
Museum of Barcelona, Spain
Aleksander Aristovnik, University of Ljubljana,
Slovenia
Efstathios Dimitriadi, Kavala Institute of
Technology, Greece
Luis M. Plaza, Universidad Complutense de
Madrid, Spain

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: barca@sci-conf.com.ua

homepage: <http://sci-conf.com.ua>

©2020 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2020 Barca Academy Publishing ®

©2020 Authors of the articles

TABLE OF CONTENTS

AGRICULTURAL SCIENCES

1. *Dorokhovych V., Hrytsevich M., Bohatyrova Ye.* 15
LOW PROTEIN COOKIES DESIGNING FOR PATIENTS WITH PHENYLKETONURIA BASED ON CORN STARCH
2. *Voitovska V. I., Tretiakova S. O., Shevchuk O. V.* 18
COMPARATIVE CHARACTERISTICS OF BIOLOGICAL INDICATORS OF GRAIN SORGHUM (SORGHUM BICOLOR) AND SUGAR SORGHUM (SORGHUM SACCHARATUM) DEPENDING ON UKRAINIAN AND FOREIGN BREEDING
3. *Полутін О. О.* 26
БІОМЕТРИЧНІ ПОКАЗНИКИ ПЛОДУ РОСЛИНИ МЕКСИКАНСЬКОГО ФІЗАЛІСУ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ
4. *Самілик М. М., Цьомка Н. В.* 30
ЗАЛЕЖНІСТЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ ВІД ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ
5. *Стріха Л. О., Петрова О. І., Синишин М. В.* 33
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОБНИЦТВА ВАРЕНИХ КОВБАСНИХ ВИРОБІВ

BIOLOGICAL SCIENCES

6. *Калиниченко І. О., Колесник А. С.* 40
ДО ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОГО СТАНУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
7. *Хоменко С. В., Хоменко О. С., Сергієнко В. М.* 44
ВЛАШТУВАННЯ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЯ СПОРТИВНИХ ГАЗОНІВ

MEDICAL SCIENCES

8. *Artemov A. V., Lytvynenko M. V., Neverova O. G., Ilyina S. I., Murzin V. N.* 48
AGE-RELATED CHANGES OF THE CORNEAL ENDOTHELIUM: A MATHEMATICAL PRINCIPLE THAT DETERMINES TISSUE AGING AND BODY AGING
9. *Bakun O., Maikan A.* 53
POSTNATAL PERIOD WITH SPECIAL FEATURES
10. *Bakun O., Sovyak C.* 59
THE LEVEL OF SOME HORMONES IN THE BLOOD WOMEN WITH ENDOMETRIOSIS WHICH ASSOCIATED WITH INFERTILITY
11. *Burlaka Ie.* 64
IMPACTS OF VITAMIN D ON HEALTH AND DISEASES: LITERATURE DATA AND OWN RESULTS

12.	<i>Kravets O., Burtyn O.</i> DEFINITIVE CHEMORADIATION THERAPY VERSUS SURGERY FOLLOWED BY ADJUVANT RADIATION THERAPY IN LOCALLY ADVANCED ORAL TONGUE CANCER	67
13.	<i>Orel O. V., Syniepol A. V.</i> DETERMINATION OF RISK FACTORS OF PREECLAMPSIA	69
14.	<i>Strechen S. B., Idzhilova O. V., Ukrainets I. D.</i> SKIN INJURY IN ACUTE SURGICAL PATHOLOGY: LINKS OF PATHOGENESIS AND PHARMACOTHERAPY	72
15.	<i>Tafuni Ovidiu, Toma Maria-Mirabela</i> OBESITY - AN IMPORTANT RISK FACTOR IN THE CARDIOVASCULAR DISEASES	75
16.	<i>Tsaryk I. O., Pashkovska N. V.</i> THE STRUCTURE OF CHRONIC KIDNEY DISEASE IN LATENT AUTOIMMUNE DIABETES IN ADULTS	81
17.	<i>Абдуллаева М. Б., Раимова М. М.</i> РОЛЬ АНТИАГРЕГАНТНОЙ ТЕРАПИИ В ПРОФИЛАКТИКЕ ТРАНЗИТОРНЫХ ИШЕМИЧЕСКИХ АТАК И ИШЕМИЧЕСКОГО ИНСУЛЬТА	89
18.	<i>Бойко О. В., Одинець П. І.</i> ІНТЕНСИВНА ТЕРАПІЯ ПАЦІЄНТІВ З ВАЖКИМ ПЕРЕБІГОМ СИНДРОМУ ГІСНА-БАРРЕ	94
19.	<i>Бойко О. В., Юнцова К. О.</i> КОРРЕКЦІЯ ВОДНО-СОЛЕВОГО ОБМЕНА СОСТОЯНИЯ ПОСЛЕ ХИРУРГИЧЕСКОГО ВМЕШАТЕЛЬСТВА В ОТДЕЛЕНИИ ИНТЕНСИВНОЙ ТЕРАПИИ	98
20.	<i>Герасименко О. І., Герасименко В. В., Герасименко О. В.</i> ПОСТМОРТАЛЬНА ДІАГНОСТИКА ЗЛОЯКІСНИХ ПУХЛИН	102
21.	<i>Калиниченко І. О.</i> ГІГІЄНІЧНА ОЦІНКА ДОБОВОЇ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ	108
22.	<i>Камилов Жавлон Адхам угли, Камилова Р. Т., Акбаров А. Н., Шарапова З. Р.</i> ВОЗРАСТНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОРЕЗЫВАНИЯ ПОСТОЯННЫХ ЗУБОВ У ДЕТЕЙ ОТ 4,5 ДО 6 ЛЕТ ГОРОДА ТАШКЕНТ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	114
23.	<i>Камилов О. А.</i> ОЦЕНКА ЗАБОЛЕВАЕМОСТИ СЕЛЬСКИХ ЖИТЕЛЕЙ ПО ДАНЫМ СКРИНИНГ-ТЕСТИРОВАНИЯ И ОПРОСА- ИНТЕРВЬЮИРОВАНИЯ	122
24.	<i>Камилова Р. Т., Исакова Л. И., Шарапова З. Р.</i> АРХИТЕКТУРНО-ПЛАНИРОВОЧНАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ ШКОЛ И ГИГИЕНИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА УСЛОВИЙ ОБУЧЕНИЯ ДЕТЕЙ ГОРОДА ТАШКЕНТА РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	128

25.	<i>Качинська Н. Ф., Полукаров Ю. О., Солосіч О. С.</i>	135
	АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГІГІЄНИ ШКІЛЬНОГО ХАРЧУВАННЯ З ТОЧКИ ЗОРУ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИХ АСПЕКТІВ	
26.	<i>Матій В. В., Рішко М. В.</i>	144
	ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КЛІНІЧНОГО ПЕРЕБІГУ ГОСТРОГО КОРОНАРНОГО СИНДРОМУ У ХВОРИХ ІХС ПІСЛЯ АКШ ТА БЕЗ НЬОГО	
27.	<i>Палица Л. М., Юрчишин О. М., Копач А. Е., Мельник Н. А., Галабицькая И. М., Федорив О. Е., Цвинтарная И. Я., Фартушок Т. В.</i>	151
	ИССЛЕДОВАНИЕ ВЛИЯНИЯ КАРБОНОВЫХ НАНОЧАСТИЦ ФУЛЛЕРЕНОВ НА ТОКСИЧНОСТЬ ТОКСИКАНТА – ТОЛУОЛА	
28.	<i>Перемот С. Д., Кашиур Н. В.</i>	154
	РИЗИК РОЗВИТКУ ДИСФУНКЦІЇ МІОКАРДА У ОСІБ ІЗ ІДІОПАТИЧНОЮ ШЛУНОЧКОВОЮ ЕКСТРАСИСТОЛІЄЮ	
29.	<i>Полєсова Т. Р., Герасименко В. В.</i>	161
	АНКІЛОЗУЮЧИЙ СПОНДИЛІТ У ДІТЕЙ ТА ДОРОСЛИХ	
30.	<i>Раимова М. М., Ёдгарова У. Г.</i>	167
	КЛИНИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ СИНДРОМА БЕСПОКОЙНЫХ НОГ И КАЧЕСТВО ЖИЗНИ У БЕРЕМЕННЫХ ЖЕНЩИН	
31.	<i>Рогач І. М., Данко Д. В.</i>	170
	СПРОМОЖНІСТЬ РЕФОРМОВАНОЇ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЗАКАРПАТТЯ ДО НАДАННЯ ДОСТУПНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ДОРОСЛОМУ НАСЕЛЕННЮ ПРИ ХВОРОБАХ КРОВООБІГУ	
32.	<i>Сабадишин Р. О.</i>	176
	НУТРИЛОГІЯ І ВЕГЕТАТИВНА НЕРВОВА СИСТЕМА ЛЮДИНИ (ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ)	
33.	<i>Слабкий Г. О., Миронюк І. С., Білак-Лук'янчук В. Й.</i>	184
	МОНІТОРИНГ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ В ОБЛАСТІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ ЯК ВАЖЛИВА ФУНКЦІЯ ОБЛАСНИХ ЦЕНТРІВ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я (НА ПРИКЛАДІ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ)	
34.	<i>Фищенко В. А., Маммадов Лачин Али оглы</i>	190
	ОСОБЕННОСТИ РЕПАРАТИВНОГО ХОНДРОГЕНЕЗА ПОД ВЛИЯНИЕМ МЕЗЕНХИМАЛЬНЫХ СТЕЛОВЫХ КЛЕТОК В МОДЕЛИ ОСТРОГО ПОВРЕЖДЕНИЯ ХРЯЩЕВОЙ ТКАНИ	
35.	<i>Щербинська О. С., Слабкий Г. О.</i>	195
	ШЛЯХИ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ- СІМЕЙНИХ ЛІКАРІВ ДО ІНТЕГРАЦІЇ АКУШЕРСЬКО- ГІНЕКОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ НА ПЕРВИННИЙ РІВЕНЬ	
PHARMACEUTICAL SCIENCES		
36.	<i>Ковалевська І. В., Рубан О. А.</i>	202
	ЗАСТОСУВАННЯ ІЧ-СПЕКТРОСКОПІЇ У ДОСЛІДЖЕННІ	

- ТВЕРДОЇ ДИСПЕРСІЇ КИСЛОТИ ТІОКТОВОЇ
37. *Маслій Ю. С., Перепелиця А. О.* 207
ДОСЛІДЖЕННЯ З ВИБОРУ НАПОВНЮВАЧА У ТАБЛЕТКАХ
ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ПЕРВИННОЇ ДИСМЕНОРЕЇ

CHEMICAL SCIENCES

38. *Redkina A. V., Konovalova N. D.* 214
EFFECT OF VANADIUM CONTENT ON STRUCTURE AND
ACTIVITY OF THE OXIDE V-Zr-Si CATALYST FOR
DEHYDROGENATION OF PROPANE
39. *Аймурзаева Л. Г., Жумабаев Б. А., Жумаева Д. Ж.,
Салиханова Д. С., Исмоилова Мухтасар Акмал кизи* 221
ОЧИСТКА СТОКОВ ТЕКСТИЛЬНЫХ ПРОИЗВОДСТВ

TECHNICAL SCIENCES

40. *Chernysh O. V., Khomenko V. G., Barsukov V. Z., Makeeva I. S.* 227
SOME PHYSICO-CHEMICAL PROPERTIES OF BINDERS FOR
COMPOSITE POLYMERIC MATERIALS
41. *Demydchuk L. B., Koval M. N., Sapozhnyk D. I.* 234
ETHNIC STYLE AND NATIONAL ATTRIBUTES IN HOTEL AND
RESTAURANT ESTABLISHMENTS
42. *Didenko M.* 241
MODELING OF THE STRESS-STRAIN STATE OF THE ROCK
MASS IN THE VICINITY OF THE LONGWALL, TAKING INTO
ACCOUNT THE HANGING OF THE ROOF ROCKS
43. *Haievskiy O., Nizhegolenko O.* 248
INVESTIGATION OF ELECTRICAL CONDUCTIVITY OF
ADDITIVE ALUMINUM BARS
44. *Kovalev A. A.* 250
DEVELOPMENT OF REMOTE METHODS OF CONTROL OF THE
ATMOSPHERE
45. *Pavliukh L., Todorovych O., Syrotina I.* 257
DANGEROUS VECTOR IN COSMETICS INDUSTRY
46. *Senyk I. V., Kuryptia Ya. A., Barsukov V. Z., Butenco O. O.* 263
MULTI-CARBON WATER-BASED PAINTS FOR PROTECTION
AGAINST ELECTROMAGNETIC RADIATION
47. *Богданова Л. М., Коваленко А. К., Фоменко О. О.* 273
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ
ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЗБЕРІГАННЯ КРОВІ
48. *Корзун І. М., Ліхоузова Т. А.* 279
СИСТЕМА АВТОМАТИЧНОГО ВИЛУЧЕННЯ ТА
КОНСОЛІДАЦІЇ ДАНИХ ІЗ ЦИФРОВОГО ЗОБРАЖЕННЯ
49. *Кучеренко А. А.* 285
АНАЛІЗ ПРОТОКОЛІВ МАРШРУТИЗАЦІЇ БЕЗДРОТОВИХ
СЕНСОРНИХ МЕРЕЖ

50.	<i>Обжелянский Е. А., Дмитриева Н. В.</i>	290
	ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЙ РЕГЛАМЕНТ ПРОИЗВОДСТВА КОНСТРУКЦИОННОГО ПОЛИСТИРОЛБЕТОНА	
51.	<i>Пономаренко О. В., Лещинський О. Л., Погульський А. М.</i>	296
	МНОЖЕННЯ І ДІЛЕННЯ СЮРРЕАЛЬНИХ ЧИСЕЛ ЗДАНИХ СВОЇМ КВАЗІДВІЙКОВИМ ПРЕДСТАВЛЕННЯМ	
52.	<i>Прокопов В. Г., Фіалко Н. М., Шеренковський Ю. В., Меранова Н. О.</i>	304
	АНАЛІЗ ЕФЕКТІВ ЛОКАЛІЗАЦІЇ ВПЛИВУ ГРАНИЧНИХ УМОВ НА ПЕРЕБІГ БАГАТОВИМІРНИХ ПРОЦЕСІВ ПЕРЕНОСУ	
53.	<i>Псахис Б. И., Псахис И. Б.</i>	308
	СОВРЕМЕННЫЕ МЕТОДЫ ВОДООБРАБОТКИ	
54.	<i>Радько О. В.</i>	318
	ПІДВИЩЕННЯ ЗНОСОСТІЙКОСТІ КОНСТРУКТИВНИХ ЕЛЕМЕНТІВ АВІАЦІЙНОЇ ТЕХНІКИ ПРОГРЕСІВНИМИ МЕТОДАМИ ІНЖЕНЕРІЇ ПОВЕРХНІ	
55.	<i>Рубель Г. Л., Ліхоузова Т. А.</i>	322
	ОГЛЯД СИСТЕМ МОНИТОРИНГУ ТРАНСПОРТНИХ ПОТОКІВ	
56.	<i>Човнюк Ю. В., Кравчук В. Т.</i>	326
	ВИКОРИСТАННЯ РЕОЛОГІЧНОЇ МОДЕЛІ ЗІНЕРА В АНАЛІЗІ ПРОЦЕСІВ ВІБРАЦІЙНОГО УЩІЛЬНЕННЯ ПОЛІМЕРНИХ БЕТОННИХ СУМІШЕЙ.І.	
57.	<i>Човнюк Ю. В., Кравчук В. Т.</i>	338
	ВИКОРИСТАННЯ РЕОЛОГІЧНОЇ МОДЕЛІ ЗІНЕРА В АНАЛІЗІ ПРОЦЕСІВ ВІБРАЦІЙНОГО УЩІЛЬНЕННЯ ПОЛІМЕРНИХ БЕТОННИХ СУМІШЕЙ.ІІ.	
58.	<i>Швагер Н. Ю., Комиссаренко Т. А.</i>	344
	СИСТЕМНЫЙ ПОДХОД К АНАЛИЗУ ПРОИЗВОДСТВЕННОГО ТРАВМАТИЗМА НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ПО ДОБЫЧЕ КАЛИЙНЫХ СОЛЕЙ	
PHYSICAL AND MATHEMATICAL SCIENCES		
59.	<i>Ovcharenko O. V.</i>	351
	ONE THEOREM ABOUT FINITE SUMS WITH (τ, β) - GENERALIZED HYPERGEOMETRIC FUNCTIONS	
60.	<i>Малинина А., Малинин А., Шуаибов А., Аксенюк И., Молнар К.</i>	355
	ЭМИССИОННЫЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ ГАЗОРАЗРЯДНОЙ ПЛАЗМЫ НА СМЕСЯХ ПАРОВ ДИИОДИДА КАДМИЯ, ГЕЛИЯ И КСЕНОНА	
61.	<i>Юрчук В. П., Козловський А. Г., Грубич М. В.</i>	363
	ТЕОРЕМА ПРО ВИМІРЮВАННЯ ВЕЛИЧИНИ КУТІВ В КОЛІ- КОЛЕСІ	

ARCHITECTURE

62. *Zehong Gong* 370
ДОСЛІДЖЕННЯ ПИТАНЬ РЕНОВАЦІЇ ПРОМИСЛОВИХ
ПІДПРИЄМСТВ ПІД ГОТЕЛЬНУ ФУНКЦІЮ В КИТАЇ
63. *Дорохіна Г. І., Броварний Е. М.* 376
ФОРМОУТВОРЕННЯ ГОТЕЛІВ ПРЕМІУМ КЛАСУ З
ВЕРТИКАЛЬНИМ ОЗЕЛЕНЕННЯМ В ЦЕНТРАЛЬНІЙ ЧАСТИНІ
МІСТА

PEDAGOGICAL SCIENCES

64. *Khairulina N., Dubova H.* 382
THE PRINCIPLE OF GENDER APPROACH AT HIGHER
EDUCATIONAL LAW INSTITUTIONS
65. *Kotova O. V., Hniedkova O. O., Hryhorieva V. B.* 386
PEDAGOGICAL SOFTWARE USAGE IN FUTURE
MATHEMATICS TEACHERS STUDY
66. *Piddubna A. A., Honcharuk L. M.* 393
ANOTHER LOOK AT THE INDEPENDENT WORK OF STUDENTS
67. *Svir N. V.* 396
THE IMPORTANCE OF PEDAGOGICAL ASSESSMENT FOR
SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS
68. *Tarasiuk N.* 398
IMPLEMENTING OF LEARNER-CENTURED APPROCH IN
ENGLISH LANGUAGE CLASSROOM
69. *Базилевська О. О., Гарнюк Л. Г.* 401
ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В
УЧНІВ З ПОРУШЕННЯМ СЛУХУ ШЛЯХОМ ЗАЛУЧЕННЯ ДО
ГУРТКОВОЇ РОБОТИ
70. *Бутенко Н. І., Куліда А. Є.* 404
ГОТОВНІСТЬ УЧНІВ ДО НАВЧАННЯ В ІНКЛЮЗИВНИХ
КЛАСАХ
71. *Гордійчук Б. В., Самоленко Т. В.* 412
ПРИНЦИПИ ЗАНЯТЬ СТУДЕНТІВ ПЕРШОГО КУРСУ ІЗ
ВЕГЕТО-СУДИННОЮ ДИСТОНІЄЮ
72. *Грушевський О. М.* 415
ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ОБ'ЄКТИВНОСТІ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ
СИСТЕМИ АТЕСТАЦІЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ
ПРАЦІВНИКІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ
73. *Добровольська Н. Л.* 421
РОЗРОБКА СИСТЕМИ ВПРАВ ДЛЯ ВЗАЄМОПОВ'ЯЗАНОГО
ФОРМУВАННЯ В МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З КОМП'ЮТЕРНОЇ
ІНЖЕНЕРІЇ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ЧИТАННІ
ТА ГОВОРІННІ

74. *Загородня А. А.* 426
СИСТЕМА ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ СТАРШОЇ ШКОЛИ У
ДОБУ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ
75. *Замашкіна О. Д.* 429
АНАЛІЗ ОСНОВНИХ КОНЦЕПЦІЙ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З
МОЛОДДЮ
76. *Клокар Н. І., Клокар О. О.* 434
КЛЮЧОВІ ПІДХОДИ ДО ОСВІТНИХ ПРОГРАМ ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ КЕРІВНИКІВ З ПИТАНЬ АВТОНОМІЇ
ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ
77. *Костенко М. П., Дубовік Р. Г., Бринзак С. С.* 442
БАСКЕТБОЛЬНІ КОНДИЦІЇ ТА ТРЕНУВАННЯ ДЛЯ ГРАВЦІВ
СТУДЕНТСЬКОЇ ЧОЛОВІЧОЇ ЗБІРНОЇ КОМАНДИ
УНІВЕРСИТЕТУ НА ПЕРІОД КАРАНТИНУ
78. *Кузенко П. Я., Кузенко О. Й.* 445
МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД У ДОСЛІДЖЕННІ
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ
ОСОБИСТОСТІ
79. *Латышева Н. Е., Малик Т. Г.* 452
РОЛЬ ИГРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРОЦЕССЕ
ИНТЕНСИФИКАЦИИ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ
80. *Перепелиця О. О., Косуба Р. Б., Гордієнко В. В., Труфен Л. І.* 458
ВСТАНОВЛЕННЯ ЗМІСТОВИХ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ
ЗВ'ЯЗКІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ МЕДИЧНОЇ ХІМІЇ ТА
ФАРМАКОЛОГІЇ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ НАПРЯМУ
«МЕДИЦИНА»
81. *Полулященко Т. Л., Іванов К. О.* 467
ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ
82. *Пономарев А. С.* 476
МЕТОДИКА ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ
ЯЗЫКУ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБЩЕНИЯ В
ТЕХНИЧЕСКОМ ВУЗЕ
83. *Смихан А. Е., Избасарова Р. Ш.* 480
МЕТОДЫ ФОРМИРОВАНИЯ ПОЗНАВАТЕЛЬНОЙ
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УЧАЩИХСЯ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ
ЭЛЕМЕНТОВ ЭТНОПЕДАГОГИКИ
84. *Суласва Н. В., Мішеніна Н. Я.* 487
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ
ДО ФОРМУВАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ГРАМОТНОСТІ В
УЧНІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ
85. *Ткачов С. І., Ткачова Н. О., Ткачов А. С.* 492
АЛГОРИТМ ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОЇ ЧАСТИНИ ПЕРШОГО
ЛЕКЦІЙНОГО ЗАНЯТТЯ З ПЕДАГОГІКИ

86. *Ягодзінський В. П.* 498
ОБҐРУНТУВАННЯ НЕОБХІДНОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ
КРОСФІТУ ДО СИСТЕМИ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ДЕСАНТНО-ШТУРМОВИХ ВІЙСЬК
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

87. *Karlinenko Ya. Y.* 505
THE EXPERIENCE OF GROUND OF BEING AS ANTIDOTE FOR
ANXIETY AND FEAR
88. *Москаленко Н. В., Шевяков О. В.* 511
МОДЕЛЮВАННЯ ЛІДЕРСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ
СПОРТСМЕНА
89. *Усик Д. Б.* 517
ФОРМУВАННЯ СТАТЕВОРОЛЬОВОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ У
НЕПОВНИХ СІМ'ЯХ

SOCIOLOGICAL SCIENCES

90. *Кісла Г. О.* 523
НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ У ПОЛЬСКОМУ І
УКРАЇНСЬКОМУ ВИМІРІ. СОЦІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ
91. *Чубіна Т. Д., Коротяєв С. І.* 531
СОЦІОЛОГІЯ ЕЛІТИ В. ПАРЕТО: КОНЦЕПЦІЯ ІДЕОЛОГІЇ ТА
ЦИРКУЛЯЦІЇ ЕЛІТ

HISTORICAL SCIENCES

92. *Danyliuk I.* 537
THE “SOFT POWER” OF HOLY SEE IN THE INTERNATIONAL
ARENA
93. *Кушнерчук А. А.* 544
ДЕНІКІНСЬКИЙ РЕЖИМ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ У СПОГАДАХ
СУЧАСНИКІВ

CULTUROLOGY

94. *Стельмах Р. В.* 548
СУЧАСНИЙ ХУДОЖНИЙ МУЗЕЙ: ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ

PHILOLOGICAL SCIENCES

95. *Radjarova F. A., Jumaniyozova M. M., Saparova I. P.* 553
PRINCIPLES OF MENTAL INTERPRETATION IN A RENEWED
STYLE
96. *Sira L.* 559
COOPERATIVE LEARNING IN UKRAINIAN LANGUAGE
CLASSES

97. *Арцишевська О. Р.* 562
ЗАПОЗИЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ЛЕКСИКИ В ІСПАНСЬКУ
МОВУ
98. *Грабович М. В.* 568
ФОКАЛІЗАЦІЯ АВТОРСЬКОЇ СЕНСОРИКИ ЯК
КОНЦЕПТУАЛЬНА АВТОРСЬКА ПОЗИЦІЯ
99. *Загнітко А. П.* 576
ТИПОЛОГІЯ РЕЧЕННЄВИХ СТРУКТУР ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ: ОБ'ЄКТИВНО-ГРАМАТИЧНИЙ ВИМІР
100. *Кудінова О. І., Градинар Г. І.* 584
ТЕМА ІНАКШОСТІ У ТВОРЧОСТІ Ж.-М. Г. ЛЕ КЛЕЗІО:
ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ
101. *Нуритдинова З. Ш.* 591
ИЗМЕНЕНИЕ СТРУКТУР ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА В
НОВОЙ МОДЕЛИ ОБРАЗОВАНИЯ
102. *Сотник Б., Кузьменко А. О.* 595
СПЕЦИФІКА СТИЛЮ АНГЛОМОВНИХ ЛІРИЧНИХ ТЕКСТІВ
XXXTENTACION

PHILOSOPHICAL SCIENCES

103. *Sharakraeva G. D., Orynbeikova D. S.* 600
DISCIPLINES OF THE SOCIAL AND HUMANITARIAN CYCLE
AT THE TECHNICAL UNIVERSITY
104. *Безродный А. Г.* 606
ЧЕЛОВЕК В КОНФУЦИАНСТВЕ

ECONOMIC SCIENCES

105. *Abramova O., Malakhov V.* 613
FEATURES ANALYSIS OF THE UKRAINIAN TAX SYSTEM IN
THE CONDITIONS OF REFORMING
106. *Oleynik O. S.* 616
TRUST AS ONE OF MAJOR FACTORS INFLUENCING THE
COUNTY'S ECONOMIC GROWTH
107. *Vagner I.* 621
THE MAIN FOCUS POINTS WHEN ANALYZING A BALANCE
SHEET OF UKRAINIAN ENTERPRISES
108. *Voznyuk M., Bohiv R.* 626
MODERN APPROACHES TO THE HUMAN RESOURCES RISK
MANAGEMENT
109. *Zhussupov A., Jazykbayeva B.* 630
IMPROVEMENT OF THE ECONOMIC METHOD OF
ORGANIZATION MANAGEMENT
110. *Бірбіренко С. С., Орлов В. М., Полянецька О. О.* 634
ДІАГНОСТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНЮВАННЯ
ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ СУЧАСНОГО ПІДПРИЄМСТВА

111. **Бондаренко Н. М., Мозильний Ф. С.** 638
НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ
112. **Борисюк І. О., Ковальчук Т. В.** 644
ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
113. **Братусь Г. А.** 650
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ КЛАСТЕРІВ
114. **Гетман О. А.** 655
ОСНОВНОЕ НАПРАВЛЕНИЕ ПРОЦЕССА ДИВИЗИОНАЛИЗАЦИИ ПРЕДПРИЯТИЙ
115. **Дядін А. С.** 662
ВПЛИВ ФАКТОРІВ НА ЯКІСТЬ ТОРГОВЕЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ В ПІДПРИЄМСТВАХ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ
116. **Лазебник Ю. О., Сіліна Є. Р.** 667
ФОРМУВАННЯ МЕТОДОЛОГІЧНИХ ЗАСАД ОПТИМІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ
117. **Моїсеєнко Т. Є., Корогодова О. О., Глущенко Я. І., Черненко Н. О.** 673
НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ БЛОКЧЕЙН В ІННОВАЦІЙНИХ ЕКОСИСТЕМАХ ДЛЯ ПОТРЕБ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ІНДУСТРІЇ 4.0
118. **Самитов А. Э., Голубятник А. С., Славов Е. В.** 678
МОТИВАЦІЯ РАБОТНИКОВ В МЕТАЛЛУРГИЧЕСКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ
119. **Сербіненко Н. В., Гапоненко Я. А., Сербіненко М. Г.** 680
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МЕДИЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ
120. **Сербіненко Н. В., Марченко Я. А., Сербіненко М. Г.** 687
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ТУРИЗМУ
121. **Сербіненко Н. В., Ткаченко В. О., Сербіненко М. Г.** 691
ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА
122. **Сімкова Т. О., Захаров Ю.-В.** 697
ПЛАНУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТРУДОВИХ КОЛЕКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА
123. **Хома С. В.** 704
ТАКСОНОМІЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ: ОСНОВИ ОСНОВ
124. **Чернобай Л. І., Удимович М. М.** 708
ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ РЕЦЕСІЇ ТА ФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

125. *Шашко В. О., Бергій А. В.* 714
 ЗАСТОСУВАННЯ КОУЧ-МЕНЕДЖМЕНТУ ЯК СУЧАСНОГО
 ПІДХОДУ ДО УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЯМИ
126. *Шмагельська М. О.* 720
 ГЛОБАЛЬНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ЯК ГОЛОВНИЙ ТРЕНД
 ОЦІНКИ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

LEGAL SCIENCES

127. *Kuzmenko A. Ye., Matvieieva A. V.* 725
 DRAFT LABOR CODE AS A SOURCE OF LABOR LAW
128. *Matvieieva A. V.* 730
 INTERNATIONAL TRANSPORT LAW: CONCEPTS AND SIGNS
129. *Shevchuk V. M.* 736
 CRIMINALISTIC TECHNIQUE: INNOVATIVE DIRECTIONS OF
 MODERN CRIMINALISTIC RESEARCH
130. *Гуляк Т. М.* 745
 МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВА ЛЮДИНИ НА ЖИТТЯ ТА
 ЛЮДСЬКУ ГІДНІСТЬ У США
131. *Дорошенко Е. Р.* 750
 ЗАКРІПЛЕННЯ ТА ВТІЛЕННЯ НА ПРАКТИЦІ ОБМЕЖЕНЬ
 ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ
132. *Левицкая И. В., Мырзаханова Ш. Т., Мынбай А. А.* 756
 НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ
 НОТАРИАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В РЕСПУБЛИКЕ
 КАЗАХСТАН
133. *Ляшук А. В.* 762
 ВПЛИВ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ПРОЦЕСІВ НА РОЗВИТОК
 МОВИ ПРАВА
134. *Резцова Н. С., Гардер Ю. В.* 769
 АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА
135. *Резцова Н. С., Радельчук К. О.* 772
 СУЧАСНІ СТАНДАРТИ З УПРАВЛІННЯ ДОКУМЕНТАМИ
136. *Силенко Н. М., Давидова Г. М.* 774
 ЗАКОНОДАВЧІ МОЖЛИВОСТІ ТА ГАРАНТІЇ ДЛЯ
 СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ВИРОБНИКІВ ВІДПОВІДНО ДО
 ЗАКОНОПРОЕКТУ «ПРО РИНОК ЗЕМЛІ»
137. *Стасюк Н. А.* 781
 ДЕТЕРМІНАНТИ ВЧИНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА
138. *Ткачова Ю. М., Резцова Н. С.* 786
 СКЛАДАННЯ ЮРИДИЧНИХ ДОКУМЕНТІВ

ГОТОВНІСТЬ УЧНІВ ДО НАВЧАННЯ В ІНКЛЮЗИВНИХ КЛАСАХ

Бутенко Наталія Іванівна,

к. п. н., доцент

Куліда Аліна Євгенівна

студентка

Херсонський державний університет

м.Херсон, Україна

Вступ./Introduction. Яскравою подією для світового педагогічного співтовариства стала Всесвітня конференція з освіти, що відбулася під егідою ЮНЕСКО (1994) в Іспанії (м. Саламанка). Після цього у педагогіку було впроваджено термін «інклюзія». Сьогодні можна з упевненістю сказати, що інклюзивна освіта передбачає не лише активне включення дітей з особливими потребами до загальноосвітніх закладів, але й перебудову системи масової освіти та навчально-виховного процесу з метою забезпечення освітніх потреб усіх категорій дітей.

Проте, не дивлячись на велику кількість наукових праць, присвячених питанням інклюзії, актуальною залишається проблема розробки оптимальної моделі інклюзивної освіти, котра є спрямованою на забезпечення ефективного навчання всіх дітей, включаючи тих, хто належить до категорії учнів з особливими освітніми потребами.

Виникла актуальна проблема готовності не тільки учителів а й учнів до навчання в інклюзивних класах.

Мета роботи./Aim. Дослідити ставлення типових учнів до дітей із спеціальними освітніми потребами під час організації навчально-виховного процесу в інклюзивних класах.

Матеріали та методи. /Materials and methods. Аналіз літературних джерел із зазначеної пролематики дозволив ознайомитися із різними підходами до визначення основних понять. «Інклюзивна освіта» (інклюзія –inclusion (англ.)– залучення), передбачає створення освітнього середовища, яке б

відповідало потребам і можливостям кожної дитини, незалежно від особливостей її психофізичного розвитку. Вона базується на принципі забезпечення основного права дітей на освіту та права навчатися за місцем проживання», - так формулює поняття про інклюзивну освіту А. Колупаєва, провідний учений України в галузі корекційної педагогіки.[5].

За визначенням, яке дають Н. Софій та Н. Найда, «інклюзивна освіта – це система освітніх послуг, що ґрунтується на принципі забезпечення основного права дітей на освіту та права навчатися за місцем проживання, що передбачає навчання дитини з особливими освітніми потребами, зокрема дитини з особливостями психофізичного розвитку, в умовах загальноосвітнього закладу [3].

У Концепції розвитку інклюзивної освіти зазначено, що інклюзивне навчання – це комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітям з особливими освітніми потребами шляхом організації їх навчання у загальноосвітніх навчальних закладах на основі застосування особистісно-орієнтованих методів навчання, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких дітей. У цьому документі наголошується, що інклюзивна освіта в Україні має запроваджуватися, починаючи з дошкільних навчальних закладів, де провідною є виховна діяльність.

Розрізняють вузьке та широке розуміння інклюзивної освіти. Вузьке розуміння інклюзії – це «включення» дітей з особливими освітніми потребами та дітей з інвалідністю в загальноосвітні навчальні заклади. Широке розуміння полягає в позитивному ставленні до багатоманітності учнів, цінуванні та врахуванні відмінностей кожного учня [1].

Спільними для всіх визначень інклюзивної освіти є такі положення:

- в основі інклюзивної освіти – підхід, що базується на дотриманні права на освіту для всіх дітей, у тому числі дітей із соціально вразливих груп (дітей з особливими освітніми потребами, дітей з інвалідністю, дітей-сиріт тощо);

- позитивне сприйняття багатоманітності – сприйняття індивідуальних відмінностей учнів як корисного ресурсу, а не проблеми;
- максимально значуща участь в освітньому процесі, а не тільки фізична присутність у класі/групі;
- виявлення й усунення бар'єрів (фізичних, інформаційних, інституційних і негативного/упередженого ставлення) [2].

Для оцінки ставлення учнів до впровадження інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти було проведено анкетування серед учнів.

Анкета складалась з питань, які стосувались ставлення типових дітей до дітей з інвалідністю, можливістю навчатись спільно та спілкуватись.

Опитування показало, що учні знають, хто такі діти з особливими освітніми потребами (95,5%- учні 10 класів, 83,8 % – учні 8 класів, 73,6%- учні 7 класів).

Щодо ставлення до дітей з інвалідністю: «добре, як і до інших» відповіли 70,8% учнів 7-х класів 59,1% - учні 10 класів, 57,5% - учні 8 класів, у середньому це складає - 62,5%.

«Мені їх шкода», - зазначили 28,1 учнів (37,5% - учні 8-х класів, 26,4% - учні 7-х класів, 20,5% - учні 10-х класів).

«Мені байдуже», - відповіли 22,7% учнів 10-х класів, 6,25% - учні 8-х класів, 2,7% - учнів 7-х класів.

На запитання «У якій школі краще було б навчатися дітям з інвалідністю?» найбільший відсоток учнів визначають спеціальну школу (67,4%), менший відсоток загальноосвітню (25,5%) і найменше пропонують навчання вдома(10,6%).

Достатньо висока кількість дітей бачить присутність у своєму класі дітей з інвалідністю – 71,9% учнів (86,1% учні 7-х класів, 66,25% учні 8-х класів, 63,63% учні 10-х класів), байдуже відповіли 26,8% учнів (34,1% учнів 10 класів, 32,5% учні 8-х класів, 13,8% учні 7-х класів), негативно до спільного навчання поставились - один восьмикласник та один десятикласник.

На запитання «Якщо діти з інвалідністю навчатимуться в нашому навчальному закладі, чи будеш ти з ними спілкуватись?»

«Так, адже вони такі, як я» учні 7-х класів (59,7%) та 8-х і 10-х класів (46,3%, 45,5%). Один учень 7-го класу та один учень з 8-го визначились: «Ні, мені це не потрібно»; «можливо»,- відповіли 22,2% учнів 7-х класів, 38,75% учнів 8-х класів, 36,36% учнів 10 класів. Не визначились 16,6% учнів 7-х класів, 13,8% 8-х класів, 15,9% учнів 10 класів.

Щодо питання «чи потрібно у вашій школі створити центр, у якому діти з інвалідністю могли спілкуватися окремо від тебе»,- приблизно половина всіх учнів (49%), відповіли «ні», мають сумніви і відповіли «можливо» - 41,29% і тільки 4,6% учнів відповіли, що потрібно.

Загальний аналіз опитування учнів щодо готовності впровадження інклюзивного навчання показує, що:

1. Більшість учнів (84%) знають, хто такі діти з особливими освітніми проблемами.

2. Більшість учнів (62,5%) ставляться до дітей з інвалідністю добре, як до інших, проте 22,7% учнів 10-их класів відповіли: « Мені байдуже».

3.Учні вважають (67,4%), що дітям з інвалідністю краще навчатись у спеціальній школі.

4. Достатньо високий кількість дітей (71,9%), хто бачить присутність у своєму класі дітей з інвалідністю та мають намір з ними спілкуватись, проте достатньо великі показники (26,8%) вказують на байдуже ставлення учнів до присутності у класі дітей з інвалідністю.

5. Достатньо високий відсоток учнів (50,5%) не впевнені, що будуть спілкуватись з дітьми з інвалідністю, відповіли «можливо будемо спілкуватись» (32,5%), також є дві категоричні відповіді проти.

На думку учителів, залучення дитини з особливими потребами в загальноосвітній заклад сприяє загальній соціалізації (80%), розвитку комунікативних функцій. Вони відзначають, що в результаті інклюзивного навчання типові учні накопичують позитивний досвід взаємодії,

взаємодопомоги та співжиття (70%), стають добріше, милосердніше (50%), в колективі створюється ефект співпраці, співпереживань, відповідальності (60%). Щодо запитання «Залучення дитини з особливими потребами в загальноосвітній навчальний заклад сприяє «загальній соціалізації» - відповіли 80% вчителів, «розвитку комунікативних функцій» - 40%, один вчитель вважає, що це призведе до вироблення комплексу неповноцінності, ще один дав власну відповідь: «Формування толерантності до дітей з особливими потребами».

«Вплив інклюзивного навчання на учнів з типовим розвитком буде сприяти, тому, що здорові діти накопичують позитивний досвід взаємодії, взаємодопомоги та співжиття»: відповіли 70% вчителів. Стають добріше, милосердніше вважають 50% вчителів, створюється ефект співпраці, співпереживання, відповідальності відзначили 60%. Майже всі вчителі не відмітили, що діти стануть гірше навчатись.

Результати та обговорення./Results and discussion. Проведене анкетування учнів свідчить, що більшість учнів (84%) знають, хто такі діти з особливими освітніми проблемами та ставляться до них добре (62,5%), проте 22,7 % учнів 10-х класів відповіли: «мені байдуже». Достатньо висока кількість дітей (71,9%) бачить присутність у своєму класі дітей з інвалідністю, проте 67,4% учнів вважають, що таким дітям краще вчитись у спеціальній школі. Високий відсоток учнів (50,5%) не впевнені, що будуть спілкуватись з дітьми з інвалідністю.

Надана оцінка стану готовності до впровадження інклюзивного навчання вказує на необхідність проведення всебічних заходів з підготовки учасників навчального процесу та їхніх батьків до впровадження інклюзивного навчання у загальноосвітньому закладі.

Упровадження інклюзивної освіти в загальноосвітніх навчальних закладах потребує формування у свідомості учнівської молоді толерантного ставлення до дітей з особливими потребами. У «Декларації принципів толерантності», толерантність розглядається як правильне розуміння всього різноманіття культур, форм самовираження і виявлення людської

індивідуальності. Саме тому людина, не зважаючи на свої можливості, є особистістю, яка має право на знання, відкритість у спілкуванні, свободу думки, совісті, переконань, адже толерантність – це єдність у різноманітті [6].

Кожен колектив складається з особистостей і від того наскільки комфортно в ньому почувається кожен, наскільки може реалізуватися й розвиватися, відчутти себе потрібним і буде залежати його потенціал. Оскільки діти більшість часу проводять в навчальних закладах, то процес виховної роботи можна покласти не тільки на вчителів чи вихователів, але й самих дітей. Такий підхід дозволяє сформувати толерантне середовище в навчальному закладі, що у свою чергу підвищує ефективність формування толерантності як головної якості сучасної особистості.[7].

Висновки./Conclusions. Навчання в інклюзивних освітніх закладах корисне як для дітей з особливими освітніми потребами, так і для інших дітей, членів родин та суспільства в цілому. Взаємодія зі здоровими дітьми сприяє когнітивному, фізичному, мовному, соціальному та емоційному розвитку дітей з особливими освітніми потребами. При цьому діти з типовим рівнем розвитку демонструють відповідні моделі поведінки дітям з особливими освітніми потребами і мотивують їх до розвитку та цілеспрямованого використання нових знань і вмінь.

Завдяки такій взаємодії діти вчаться природно сприймати і толерантно ставитися до людських відмінностей, вони стають більш чуйними, готовими до взаємодопомоги. Інклюзивні підходи також корисні для сім'ї. У цьому випадку родини дітей з особливими освітніми потребами можуть отримувати підтримку з боку інших батьків, вони краще розуміють, у чому розвиток їхніх дітей типовий, а в чому атиповий, а також беруть активнішу участь у процесі навчання і виховання. Учителі інклюзивних класів глибше розуміють індивідуальні відмінності й особливості дітей, а також ефективніше співпрацюють з батьками та іншими фахівцями, (спеціалістами з лікувальної фізкультури, реабілітологами, логопедами, соціальними працівниками та ін.). Інклюзивна система освіти також корисна і з суспільної точки зору, оскільки

завдяки спільному навчанню діти змалку вчаться розуміти й толерантно ставитися до людських відмінностей [5].

Рекомендуємо перед впровадженням інклюзивного навчання, звернути увагу не тільки на забезпечення матеріально-технічних умов, а також особливу увагу приділити морально-психологічній та педагогічній підготовці вчителів, типових учнів та їх батьків. Готовність учителів може забезпечити Ресурсний центр підтримки інклюзивної освіти, підвищення педагогічної кваліфікації та стимулювання самоосвіти з цього питання.

Для типових учнів в залежності від віку бажано організувати системні заходи (бесіди, тренінги, години спілкування та інше.) щодо толерантного ставлення до дітей з особливими потребами.

З батьками необхідно проводити батьківські збори, лекції з питання впровадження інклюзивного навчання. Впровадження інклюзивного навчання – це довготривалий та безперервний процес, учасниками якого мають бути всі, без винятку, члени суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Індекс інклюзії: розвиток навчання та участі в життєдіяльності шкіл: посіб./ [Тоні Бут]; пер. з англ. – К.: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 190 с.
2. Інклюзивна освіта від А до Я: poradnik для педагогів і батьків / Укладачі Н. В. Заєркова, А. О. Трейтяк. – К., 2016. – 68 с.
3. Концептуальні аспекти інклюзивної освіти. Інклюзивна школа: особливості організації та управління : [навч.- метод. посіб.] /А.А. Колупаєва, Ю.М. Найда, Н.З. Софій [та ін.] ; за ред. Л.І. Даниленко. – К., 2007. – 128с
4. Лавріненко Л.І. Школа для кожного (окремі аспекти інклюзивної освіти)/Л.І. Лавріненко // Навчально-методичний посібник для керівників закладів освіти, учителів та вихователів ЗДО, ГПД, шкіл-інтернатів, методистів/ Чернігівський національний технологічний університет(ЧНТУ), 2017. –168с.

5. Основи інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник / [За заг. ред. А.А. Колупаєвої А]. – К.: «А.С.К.», 2012. – 308 с.
6. Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2018 рік // Розпорядження Кабінету Міністрів України № 244-р від 28 березня 2018 р.
7. Садовая Ірина Проблеми та перспективи впровадження інклюзивного навчання / Ірина Садова // Молодь і ринок. -2015.- № 9.- С. 77- 81